Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2015, sen. zn. 29 ICdo 7/2015, ECLI:CZ:NS:2015:29.ICDO.7.2015.1

Číslo: 60/2015

Právní věta:

Soud České republiky, na jejímž území bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek (insolvenčního) dlužníka, je příslušný (má pravomoc) rozhodnout o odpůrčí žalobě podané insolvenčním správcem dlužníka jako spor vyvolaný tímto insolvenčním řízením (incidenční spor) proti žalovanému, který má sídlo na území Slovenska.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.02.2015

Spisová značka: 29 ICdo 7/2015

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Incidenční spory, Insolvenční řízení, Pravomoc soudu, Příslušnost soudu

Předpisy: čl. 13 Nařízení (ES) č. 1346/2000
čl. 25 odst. 1 Nařízení (ES) č. 1346/2000
čl. 3 odst. 1 Nařízení (ES) č. 1346/2000
čl. 4 odst. 2 Nařízení (ES) č. 1346/2000
§ 104 odst. 1 o. s. ř.
§ 160 IZ
§ 426 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Odpůrčí žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě (dále též jen „insolvenční soud“) dne 10. 1. 2013 se žalobce (Ing. J. H., jako insolvenční správce dlužníka EC ČR) domáhal vůči žalovanému (EC SR):

> *1) Určení, že vůči věřitelům dlužníka v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka u insolvenčního soudu pod sp. zn. KSOS 13 INS 954/2012 je neúčinný:*
>
> > *a) právní úkon, kterým dlužník plnil dne 4. 7. 2011 ve prospěch žalovaného částku 500 000 EUR z titulu vrácení půjčky ze smlouvy o půjčce ze dne 22. 2. 2011 (dále jen „smlouva o půjčce“);*

b) právní úkon, kterým dlužník plnil dne 16. 12. 2011 ve prospěch žalovaného částku 1 000 000 EUR z titulu vrácení půjčky ze smlouvy o půjčce.

2) Zaplacení částky 1 500 000 EUR do majetkové podstaty dlužníka.

Podáním z 9. 8. 2013 namítl žalovaný nedostatek příslušnosti (pravomoci) českých soudů a nedostatek místní příslušnosti insolvenčního soudu, s tím, že ve smlouvě o půjčce si strany sjednaly, že „jakýkoliv případný spor mezi smluvními stranami vyplývající ze smlouvy spadá výlučně do pravomoci věcně příslušného soudu dle sídla věřitele" (jímž je žalovaný, který sídlí ve Slovenské republice).

Žalobce této námitce oponoval podáním z 2. 9. 2013, v němž především poukázal na závěr vyslovený v rozsudku Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 12. 2. 2009, v případu Seagon, C-339/07, Sbírka rozhodnutí, s. I-00767, k výkladu článku 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, ze dne 29. 5. 2000, o úpadkovém řízení (dále též jen „nařízení"), jehož česká verze byla uveřejněna ve Zvláštním vydání úředního věstníku EU (Kapitola 19, Svazek 01, s. 191 – 208) dne 20. 8. 2004.

Žalovaný následně (podáním z 5. 11. 2013) vyjádřil mínění, že závěry formulované v rozsudku Soudního dvora ve věci Seagon nejsou na danou věc aplikovatelné, přičemž zdůraznil, že námitku nedostatku pravomoci českých soudů opírá o článek 13 nařízení, jenž je výjimkou z pravidla obsaženého v článku 4 odst. 2 písm. m) nařízení.

Žalobce pak v podání z 29. 11. 2013 argumentoval tím, že žalovaný (nesprávně) směšuje pojmy mezinárodní pravomoc soudu, místní příslušnost soudu a rozhodné právo, přičemž mezinárodní pravomoc českého soudu se podává z článku 3 odst. 1 nařízení, kdežto články 4 a 13 nařízení se týkají práva rozhodného pro projednání určitého právního vztahu a nikoliv mezinárodní pravomoci soudu státu, který zahájil (úpadkové) řízení.

Usnesením ze dne 3. 12. 2013 pak i n s o l v e n č n í s o u d zamítl námitku „nedostatku mezinárodní pravomoci českých soudů a místní nepříslušnosti Krajského soudu v Ostravě".

Insolvenční soud poukázal na ustanovení § 37 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, a dále na ustanovení § 9 odst. 4 a § 88 písm. v) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, s tím, že odtud je zřejmé, že Krajský soud v Ostravě je ve věci věcně i místně příslušný, pročež je založena i „pravomoc tohoto soudu České republiky" a vznesená námitka tak není důvodná.

K odvolání žalobce V r c h n í s o u d v Olomouci usnesením ze dne 27. 8. 2014 potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud úvodem své právní argumentace konstatoval, že normy upravující mezinárodní pravomoc soudů, obsažené v českých právních předpisech, tj. v zákonu o mezinárodním právu soukromém a procesním, respektive (s účinností od 1. 1. 2014) v zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, se použijí, jen neupravují-li daný vztah přímo použitelné předpisy Evropské unie, k nimž pro úpadková řízení patří (i) nařízení o úpadkovém řízení.

Dále odvolací soud – cituje ustanovení článku 4 odst. 2 písm. m) a článku 13 nařízení, a vycházeje z ustanovení § 160 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) – uzavřel, že insolvenční řízení, v jehož rámci probíhá řízení o odpůrčí žalobě, bylo zahájeno v České republice, takže pravidla týkající se odporovatelnosti právních úkonů poškozujících všechny věřitele se řídí českým právem, včetně procesních pravidel, která stanoví, že jde o incidenční spor, k jehož projednání je příslušný insolvenční soud v rámci insolvenčního řízení.

Podle odvolacího soudu si strany dohodly v článku 5 smlouvy o půjčce pouze mezinárodní příslušnost (pravomoc) soudu k rozhodování sporu ze smluv, nikoliv právní řád, kterým se smlouva bude řídit. Strany smlouvy si obecně mohou smluvně sjednat mezinárodní příslušnost soudů dle článku 23 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. 12. 2000, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – dále jen „nařízení Brusel I" (česká verze nařízení Brusel I byla uveřejněna ve Zvláštním vydání úředního věstníku EU /Kapitola 19, Svazek 04, str. 42-64/ dne 20. 8. 2004). Pro danou věc ale toto ujednání nemá význam; vzhledem k probíhajícímu insolvenčnímu řízení se totiž použije úprava obsažená v nařízení, neboť spor vyvolaný odpůrčí žalobou není sporem ze smlouvy o půjčce.

Dále si strany dohodly v článku 5 smlouvy o půjčce (pokračuje odvolací soud), že se práva a povinnosti smluvních stran budou řídit právem České republiky (nikoliv právem Slovenské republiky, jak tvrdil odvolatel). Dle článku 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. 6. 2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), má volba práva smluvními stranami přednost před jinými způsoby určení rozhodného práva.

Z uvedeného vyplývá, že výjimka z ustanovení článku 4 odst. 2 písm. m) nařízení, obsažená v článku 13 nařízení, se na posuzovanou věc nepoužije, neboť smlouva se řídí českým právem. Není tak splněna jedna z podmínek obsažených v článku 13 nařízení, a jelikož obě podmínky musí být splněny současně, je nadbytečné zkoumat splnění druhé z nich.

Místní příslušnost insolvenčního soudu k projednání incidenčního sporu je pak dána podle ustanovení § 88 písm. v) o. s. ř. (ve znění účinném ke dni zahájení sporu), ve spojení s § 160 odst. 1 insolvenčního zákona.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když vydal tzv. „překvapivé" rozhodnutí, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel uvádí (poukazuje co do „nepřípustnosti" takového postupu na nález Ústavního soudu ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 777/07 (uveřejněný pod číslem 134/2008 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu) a na nález Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 2502/09 /uveřejněný pod číslem 52/2010 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu/; nálezy jsou dostupné i na webových stránkách Ústavního soudu), že insolvenční soud opřel své rozhodnutí o § 37 zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním, proti čemuž brojil odvoláním (s tím, že je nezbytné aplikovat nařízení). Odvolací soud to sice učinil, avšak posoudil věc jinak než dovolatel, aniž dal dovolateli možnost reagovat (čímž porušil jeho právo na spravedlivý proces).

Dále dovolatel argumentuje ve prospěch názoru, že (oproti mínění odvolacího soudu) byl důvod na věc aplikovat článek 13 nařízení.

Žalobce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, maje tvrzení o „překvapivosti" napadeného rozhodnutí za zjevně neopodstatněné.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014, uveřejněné pod číslem 92/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud má dovolání v dané věci za přípustné dle § 237 o. s. ř., jelikož napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena. Konkrétně jde o otázku, zda je dána pravomoc českých soudů v řízení o odpůrčí žalobě vedené proti žalovanému se sídlem ve Slovenské republice jako spor vyvolaný insolvenčním řízením (incidenční spor) vedeným na majetek dlužníka v České republice.

U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) též k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Takovou vadou řízení přitom může být i dovolatelem tvrzená „překvapivost" napadeného rozhodnutí.

K této dovolací námitce pak Nejvyšší soud uvádí, že podle obsahu spisu byla otázka mezinárodní příslušnosti (pravomoci) českých soudů k projednání a rozhodnutí odpůrčí žaloby zkoumána (k námitce dovolatele) již insolvenčním soudem. „Spor" o použitelnost příslušných článků nařízení o úpadkovém řízení byl přitom vyvolán již polemikou vedenou mezi spornými stranami předtím, než insolvenční soud o námitce rozhodl. Srov. na jedné straně podání z 9. 8. 2013 a 5. 11. 2013, jimiž dovolatel prosazoval názor, že pro účely závěru, že není dána pravomoc českých soudů, má být aplikován článek 13 nařízení (coby výjimka z pravidla ustaveného článkem 4 odst. 2 písm. m/ nařízení) a pokládal za neaplikovatelný výklad Soudního dvora podaný k článku 3 odst. 1 nařízení ve věci Seagon, na druhé straně pak podání z 2. 9. 2013 a 29. 11. 2013, jimiž se žalobce odvolával na výklad článku 3 odst. 1 nařízení podaný Soudním dvorem ve věci Seagon, a vytýkal dovolateli, že směšuje pojmy mezinárodní pravomoc soudu, místní příslušnost soudu a rozhodné právo. Požadavek, aby se odvolací soud k otázce mezinárodní příslušnosti (pravomoci) českých soudů vyslovil v režimu článku 4 odst. 2 písm. m) a článku 13 nařízení, uplatnil dovolatel znovu v odvolání.

Tím, že se odvolací soud (na rozdíl od insolvenčního soudu) touto argumentací zabýval, leč s výsledkem pro dovolatele nepříznivým (se závěrem, že článek 13 nařízení není uplatnitelný), může být dovolatel ve svých očekáváních zklamán, leč nikoliv překvapen (za popsaného stavu by napadené rozhodnutí mohlo být „překvapivé" pouze pro účastníka svých práv nedbalého a na odvolací řízení nepřipraveného /srov. obdobně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010, uveřejněného pod číslem 32/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek nebo důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 914/2014, uveřejněného pod číslem 107/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek/).

Co do posouzení nedůvodnosti námitky nedostatku místní příslušnosti insolvenčního soudu k projednání a rozhodnutí věci se napadené rozhodnutí neliší od argumentace insolvenčního soudu (obě rozhodnutí vycházejí z ustanovení § 88 písm. v/ o. s. ř.) a námitka „překvapivosti" napadeného rozhodnutí je v tomto rozsahu zjevně nepřiléhavá.

Dovolání proto potud není opodstatněné.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti, se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud se dále zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem co do závěru, že je dána mezinárodní příslušnost (pravomoc) českých soudů k projednání a rozhodnutí odpůrčí žaloby v této věci.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Účastníci řízení i odvolací soud jsou co do svých postojů ve shodě potud, že daná věc je tzv. věcí s evropským mezinárodním prvkem (srov. § 426 insolvenčního zákona), u které je pro posouzení mezinárodní příslušnosti (pravomoci) českých soudů k projednání a rozhodnutí odpůrčí žaloby

rozhodný výklad nařízení o úpadkovém řízení.

Nejvyšší soud úvodem zdůrazňuje, že při výkladu práva Evropské unie si byl vědom omezení kladených na něj závěry vyslovenými v rozsudku Soudního dvora ze dne 6. 10. 1982, v případu CILFIT, 283/81 (1982), ECR 3415, ve spojení s článkem 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve článek 234 Smlouvy o založení Evropského společenství). Článek 267 Smlouvy o fungování Evropské unie mu totiž (jako soudu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva) ukládá povinnost předložit předběžnou otázku, která se týká platnosti a výkladu aktů přijatých orgány Společenství a která vyvstala při jeho jednání, Soudnímu dvoru.

Soudní dvůr v označeném rozsudku též uzavřel, že národní soudy posledního stupně nemají povinnost předběžné otázky, jestliže existuje ustálená judikatura Soudního dvora k dané otázce nebo rozsudek Soudního dvora týkající se v zásadě identické otázky (tzv. *acte éclairé*).Srov. v tomto ohledu co do podrobné citace těchto závěrů v anglické verzi např. též důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 29 Cdo 2181/2008, uveřejněného pod číslem 95/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Pro odpověď na otázku mezinárodní příslušnosti (pravomoci) českých soudů v řízení o této odpůrčí žalobě jsou rozhodná následující ustanovení nařízení o úpadkovém řízení:

Článek 3
Mezinárodní příslušnost

1. Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. V případě společnosti nebo právnické osoby se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje sídlo, pokud není prokázán opak.

(…).

Článek 4
Rozhodné právo

1. Pokud toto nařízení nestanoví jinak, je právem rozhodným pro úpadkové řízení a jeho účinky právo toho členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno (dále jen „stát, který řízení zahájil“).

2. Právo státu, který řízení zahájil, určuje podmínky pro zahájení tohoto řízení, jeho vedení a skončení. Určuje zejména,

(…)

m) pravidla týkající se neplatnosti, odporovatelnosti nebo neúčinnosti právních úkonů poškozujících všechny věřitele.

Článek 13
Úkony poškozující všechny věřitele

Ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. m) se nepoužije, pokud osoba, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, prokáže, že

– je pro tento úkon rozhodné právo jiného členského státu než státu, který zahájil řízení,

– toto právo neumožňuje žádným způsobem napadnout v daném případě dotyčný úkon.

Článek 25
Uznávání a vykonatelnost jiných rozhodnutí

1. Rozhodnutí učiněná soudem, jehož rozhodnutí o zahájení řízení je uznáno podle článku 16, která se týkají průběhu a skončení úpadkového řízení, a vyrovnání tímto soudem schválená se rovněž uznávají bez dalších formálních náležitostí. Tato rozhodnutí jsou vykonatelná podle článků 31 až 51 (s výjimkou čl. 34 odst. 2) Bruselské úmluvy o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění úmluv o přistoupení k uvedené úmluvě.

První pododstavec se rovněž vztahuje na rozhodnutí, která vyplývají přímo z úpadkového řízení, a na rozhodnutí, která s ním úzce souvisejí, i když je učinil jiný soud.

První pododstavec se rovněž vztahuje na rozhodnutí týkající se ochranných opatření, která byla učiněna po podání návrhu na zahájení úpadkového řízení.

(…)

Dovolatel opírá závěr o nedostatku mezinárodní příslušnosti (pravomoci) českých soudů v řízení o této odpůrčí žalobě o článek 13 nařízení a oponuje závěru odvolacího soudu, že nejsou splněny předpoklady pro aplikaci článku 13 nařízení a že mezinárodní příslušnost (pravomoc) českých soudů v řízení o této odpůrčí žalobě se podává z článku 4 odst. 2 písm. m) nařízení.

K tomu Nejvyšší soud uvádí, že zjevně nesprávnou je jak argumentace dovolatele, tak argumentace odvolacího soudu.

Zcela přiléhavým je naopak poukaz žalobce (obsažený v podání z 29. listopadu 2013) na to, že dovolatel (nesprávně) směšuje pojmy mezinárodní pravomoc soudu, místní příslušnost soudu a rozhodné právo.

Ustanovení článku 4 nařízení již podle svého nadpisu („Rozhodné právo“) a především podle obsahu naplňuje odstavec 23 Preambule nařízení („Toto nařízení stanoví v oblasti své působnosti jednotná pravidla pro kolizní normy jednotlivých států, které nahrazují předpisy mezinárodního práva soukromého jednotlivých států. Pokud není stanoveno jinak, měly by být použity právní předpisy státu, který řízení zahájil /*lex concursus*/. Tato kolizní norma jednotlivých států by měla platit pro hlavní i územní řízení. *Lex concursus* určuje veškeré procesní i hmotněprávní účinky úpadkového řízení na osoby a právní vztahy. Upravuje veškeré podmínky pro zahájení, vedení a skončení úpadkového řízení.“).

Stejný charakter pak logicky má i článek 13 nařízení (upravující výjimku z pravidla obsaženého v článku 4 odst. 2 písm. m/ nařízení).

Jinak řečeno, článek 4 nařízení upravuje z hmotněprávního (!) hlediska kolizní problematiku (výlučně určuje, které /hmotné/ právo je rozhodné pro dané insolvenční řízení). V literatuře srov. k uvedenému přiléhavě např. Bělohlávek, A. J.: Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007 (dále jen „Bělohlávek“), str. 206 a násl.

Mezinárodní příslušnost (pravomoc) insolvenčního soudu (zde českého insolvenčního soudu) coby soudu, který ve smyslu nařízení (!) „zahájil insolvenční řízení“, k projednání a rozhodnutí odpůrčí žaloby se podává z článku 3 odst. 1 nařízení, což opět signalizuje již jeho nadpis („Mezinárodní příslušnost“). Tím se naplňuje odstavec 4 Preambule nařízení („Pro řádné fungování vnitřního trhu je nutné vyhnout se podnětům, které motivují zúčastněné strany k převodům majetku nebo soudních řízení z jednoho členského státu do druhého za účelem výhodnějšího právního postavení /tzv. forum

shopping/.“) i odstavec 6 Preambule nařízení („V souladu se zásadou proporcionality se toto nařízení omezuje na ustanovení, která upravují příslušnost pro zahájení úpadkových řízení a rozhodnutí, která jsou učiněna přímo na základě úpadkových řízení a s takovými řízeními úzce souvisí. Kromě toho obsahuje toto nařízení ustanovení, která se týkají uznávání takových rozhodnutí a rozhodného práva, které tyto zásady rovněž splňují.“). V literatuře srov. k tomu opět Bělohlávek, str. 122 a násl.

Řečené plyne určující měrou (pro výsledek zkoumání předestřené procesní otázky rozhodnou) již z rozsudku Soudního dvora ve věci Seagon, jehož se žalobce správně dovolal podáním z 2. 9. 2013. V tomto rozsudku Soudní dvůr uzavřel, že:

> Článek 3 odst. 1 nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že soudy členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno, jsou příslušné rozhodnout o odpůrčí žalobě podané v úpadkovém řízení a směřující proti žalovanému, který má statutární sídlo v jiném členském státě.

K tomuto závěru přitom Soudní dvůr dospěl při posuzování skutkového stavu věci srovnatelného v rozhodných okolnostech s touto věcí. Konkrétně šlo o to, že:

> 1) Pozdější insolvenční dlužník (společnost se sídlem v Německu) zaplatil 50 000 EUR na účet společnosti se sídlem v Belgii (Seagon, odstavec 12).
>
> 2) Poté, co německý insolvenční soud zahájil úpadkové řízení na majetek společnosti se sídlem v Německu, podal insolvenční správce u německého soudu žalobu o vrácení této částky proti společnosti se sídlem v Belgii (Seagon, odstavce 12 a 13).

Nosnou argumentaci rozsudku Soudního dvora ve věci Seagon tvoří následující odstavce jeho odůvodnění:

> „18) Je třeba přezkoumat, zda odpůrčí žaloby spadají do působnosti čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000.
>
> 19) V tomto ohledu je třeba na úvod připomenout, že Soudní dvůr v rámci své judikatury týkající se úmluvy ze dne 27. 9. 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 299, s. 32) rozhodl, že žaloba, podobná žalobě dotčené v původním řízení, se pojí s úpadkovým řízením, jestliže přímo vyplývá z úpadku a úzce souvisí s daným konkursním nebo vyrovnacím řízením (viz rozsudek ze dne 22. 2. 1979, Gourdain, 133/78, s. 733, bod 4). Žaloba vykazující takové charakteristiky tedy nespadá do působnosti uvedené úmluvy.
>
> 20) Přitom právě toto kritérium používá šestý bod odůvodnění nařízení č. 1346/2000 pro vymezení předmětu daného nařízení. Podle uvedeného bodu odůvodnění se uvedené nařízení omezuje na ustanovení, která upravují příslušnost pro zahájení úpadkových řízení a přijetí rozhodnutí, která vyplývají přímo z úpadkového řízení a úzce s ním souvisí.
>
> 21) S ohledem na daný úmysl zákonodárce a na užitečný účinek uvedeného nařízení musí být jeho čl. 3 odst. 1 vykládán v tom smyslu, že členskému státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno, přiznává rovněž mezinárodní příslušnost rozhodnout o žalobách, které přímo vyplývají z uvedeného řízení a úzce s ním souvisí.
>
> 22) Takové soustředění všech žalob přímo spojených s úpadkem podniku před soudy členského státu příslušného k zahájení úpadkového řízení je rovněž v souladu s cílem zvýšení účinnosti a zrychlení úpadkových řízení s mezinárodním dopadem, který je uveden ve druhém a osmém bodu odůvodnění nařízení č. 1346/2000.

23) Mimoto je tento výklad potvrzen čtvrtým bodem odůvodnění uvedeného nařízení, podle kterého je pro řádné fungování vnitřního trhu nutné vyhnout se podnětům, které motivují zúčastněné strany k převodům majetku nebo soudních řízení z jednoho členského státu do druhého za účelem výhodnějšího právního postavení (tzv. forum shopping).

24) Možnost, aby ve vztahu k odpůrčím žalobám podaným v různých členských státech byly příslušné různé soudy, by přitom vedla k oslabení snahy dosáhnout uvedeného cíle.

25) Konečně je výklad čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, uvedený v bodě 21 tohoto rozsudku, potvrzen čl. 25 odst. 1 uvedeného nařízení. První pododstavec uvedeného ustanovení totiž zavádí povinnost uznat rozhodnutí týkající se průběhu a skončení úpadkového řízení a učiněná soudem, jehož rozhodnutí o zahájení řízení je uznáno podle článku 16 uvedeného nařízení, tedy soudem příslušným na základě čl. 3 odst. 1 téhož nařízení.

26) Přitom na základě čl. 25 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 1346/2000 se první pododstavec tohoto odst. 1 vztahuje také na rozhodnutí, která přímo vyplývají z úpadkového řízení a úzce s ním souvisí. Jinými slovy, uvedené ustanovení připouští možnost, aby soudy členského státu, na jehož území bylo zahájeno úpadkové řízení na základě čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1346/2000, rozhodovaly rovněž o žalobách toho druhu, jaký je dotčen v původním řízení.

27) V tomto kontextu slova „i když je učinil jiný soud“, která tvoří poslední část věty čl. 25 odst. 1 druhého pododstavce téhož nařízení, neznamenají, že zákonodárce Společenství chtěl vyloučit příslušnost soudů členského státu, na jehož území bylo úpadkové řízení zahájeno, ve vztahu k dotčenému druhu žalob. Znamenají zejména, že členským státům přísluší určit územně a věcně příslušný soud, kterým nemusí nezbytně být soud, který úpadkové řízení zahájil. Mimoto odkazují na uznání rozhodnutí o zahájení úpadkového řízení stanovené v článku 16 nařízení č. 1346/2000.“

Na rozsudek ve věci Seagon navázal rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 16. 1. 2014, v případu Schmid, C-328/12 (Úř. věst. C 85, 22. 3. 2014, s. 5), v němž Soudní dvůr dále dovodil, že:

„Článek 3 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. 5. 2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že soudy členského státu, na jehož území bylo zahájeno úpadkové řízení, jsou příslušné rozhodnout o odpůrčí žalobě podané v úpadkovém řízení proti žalovanému, který nemá bydliště na území členského státu.“

Jak s přihlédnutím k závěrům obsaženým v rozsudku Soudního dvora ve věci Seagon, tak s přihlédnutím k závěrům obsaženým v rozsudku Soudního dvora ve věci Schmid, lze pro poměry dané věci uzavřít (potud jde o tzv. *acte éclairé*), že:

Český soud, na jehož území bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek (insolvenčního) dlužníka, je příslušný (má pravomoc) rozhodnout o odpůrčí žalobě podané insolvenčním správcem dlužníka jako spor vyvolaný tímto insolvenčním řízením (incidenční spor) proti žalovanému, který má sídlo na území Slovenska.

Jakkoliv tedy neobstojí ani právní posouzení věci odvolacím soudem (jenž stejně jako dovolatel neodlišil pravidla upravující mezinárodní příslušnost /pravomoc/ soudu /článek 3 odst. 1 nařízení/ od těch, jež vymezují /coby insolvenční kolizní normy/ rozhodné právo /článek 4 a 13 nařízení/), závěr odvolacího soudu, že je dána mezinárodní příslušnost (pravomoc) českých soudů k projednání a rozhodnutí předmětné odpůrčí žaloby, je ve výsledku správný a dovolání tak ani potud není opodstatněné.

Jelikož mezi stranami nebylo sporu o tom, že soudem, který ve smyslu nařízení „zahájil úpadkové

řízení“, z nějž vzešla odpůrčí žaloba, je český soud, Nejvyšší soud jen pro úplnost dodává, že výklad pojmu „zahájení insolvenčního řízení“ podal Soudní dvůr (velký senát) v rozsudku ze dne 2. 5. 2006 v případu Eurofood IFSC Ltd., C-341/04, Sbírka rozhodnutí, I-03813, odstavec 58 (srov. v podrobnostech i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 164/2006, uveřejněného pod číslem 87/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) a s přihlédnutím k tomu, že insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka (již) usnesením ze dne 9. 2. 2012 a usnesením ze dne 4. 5. 2012 prohlásil konkurs na majetek dlužníka, je i tato podmínka splněna.

K závěru odvolacího soudu, že je dána místní příslušnost insolvenčního soudu ve smyslu § 88 písm. v) o. s. ř. (v rozhodném znění) dovolatel v rovině právní samostatně žádné výhrady neuplatnil.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).